

mr. sc. Mladen Matica

Zavod za prostorno uređenje Koprivničko-križevačke županije

SAŽETAK STUDIJA ZAŠTITE PRIRODE I RAZVOJA TURIZMA NA PODRUČJU REGIONALNOG PARKA MURA-DRAVA

Uvod

U ovom članku dat je sažeti prikaz 4 studije koje su izrađene u sklopu projekta NATREG čija izrada je financirana sredstvima Europske Unije u sklopu Programa za Jugoistočnu Europu. Izrađene su sljedeće studije: Stručna podloga valorizacije vodenih i vlažnih staništa preventivno¹ zaštićenog regionalnog parka Mura-Drava, Prijedlog potrebnih mjera zaštite vodenih i vlažnih staništa preventivno zaštićenog regionalnog parka Mura-Drava, Prirodna resursna osnova i razvoj turizma i Akcijski plan za razvoj turizma na lokacijama Lepa Greda i Bakovci. Ove studije poslužiti će kao Prijedlog Nacrta plana upravljanja regionalnim parkom Mura-Drava na području Koprivničko-križevačke županije u daljnjoj izradi Plana upravljanja Regionalnim parkom Mura-Drava u Koprivničko-križevačkoj županiji i kao polazna osnova za izradu Prostornog plana područja posebnih obilježja rijeke Drave.

Stručna podloga valorizacije vodenih i vlažnih staništa preventivno zaštićenog regionalnog parka Mura-Drava

Ova studija izrađena je u rujnu 2010. godine od strane Državnog zavoda za zaštitu prirode. Njome je obuhvaćeno 6 pojedinačnih vlažnih staništa unutar Regionalnog parka Mura-Drava. To su mrtvica Đelekovec, jezero Šoderica, mrtvica Ješkovo, mrtvica Osredok te mrtvice Lepa greda i Bakovci. Većina ovih lokaliteta su stari rukavci, tzv. mrtvice različitih veličina, danas uglavnom bez direktne komunikacije s rijekom Dravom, dok je Šoderica jednim dijelom aktivna šljunčara. Izradi studije pristupilo se prikupljanjem postojećih literaturnih podataka o područjima projektnog interesa te njihovu detaljnoj analizi. Dodatno su prikupljena terenska opažanja, obavljen terenski obilazak, te prikupljena opsežna fotodokumentacija. Svi podaci koje je na terenu prikupio DZZP, pohranjeni su u GIS-u. Također važnu osnovu stručnom radu na studiji činili su prikupljeni podaci i analize vezane uz ekološku mrežu Republike Hrvatske te pripremu prijedloga ekološke mreže EU Natura 2000 u Hrvatskoj, obzirom da se vrijednost područja obuhvaćenih studijom prepoznala i s te strane. S obzirom da su ranije studije odredile

¹ U vrijeme izrade Studije Regionalni park je imao status preventivno zaštićenog područja

kako je kategorija regionalnog parka, unutar kojeg su ovi lokaliteti zaštićeni, odgovarajuća za potrebe upravljanja i ovim lokalitetima, procijenjeno je da dodatna zaštita u nekoj od kategorija prema Zakonu o zaštiti prirode nije potrebna. Cilj ove studije bilo je definiranje važnosti vodenih i močvarnih staništa u Regionalnom parku Mura-Drava i procjena njihovog trenutnog stanja za koje im možda treba dodatna zaštita.

Mrtvica Đelekovec. Ukupna dužina mrtvice Đelekovec iznosi oko 1,5km a širina, zajedno sa rubnim šumskim pojasom između 80 i 120m. Pojas šume i šikare koji odvaja mrtvicu od umjetnog jezera Jegeniš širok je do 100m. S vanjske (zapadne) strane rukavca, do samog njegovog ruba, nalaze se intenzivno obrađivane poljoprivredne površine. Iako je površina otvorene vode nekad bila puno veća, danas je zbog vrlo izraženog procesa eutrofikacije na najvećem dijelu mrtvica potpuno obrasla u trsku, a prema krajevima rukavca odvija se posljednja faza sukcesije te je površina djelomično već zarasla u šumu vrbe i topole. Na malim područjima gdje još postoji otvorena vodena površina dubina vode ne prelazi 2m, dok se za sušnih razdoblja spusti i do 0,5m. Dno prekriva debeli sloj mulja čija se dubina neprestano povećava zbog eutrofnog karaktera staništa. U obraštaju oko mrtvice utvrđene su i brojne populacije invazivnih vrsta poput pajasena *Ailanthus altissima* i bagrema *Robinia pseudoacacia*. Mrtvica Đelekovec, zbog visokog stupnja eutrofikacije i sukcesije u tršćake i šumu, te teške pristupačnosti (zbog guste šikare koja ju okružuje) nije sama po sebi atraktivna za korištenje, no u neposrednoj blizini, s unutrašnje strane potkove nalazi se jezero Jegeniš nastalo eksploatacijom mineralnih sirovina šljunka. U novije vrijeme ovdje je bespravno postavljen veći broj objekata koji služe kao vikendice. Iz tog je razloga ova mrtvica pod pojačanim pritiskom zbog odlaganja otpada te potencijalno ispuštanja zagađenih voda iz ovih objekata. Ovi procesi najvjerojatnije dodatno pomažu bržu eutrofikaciju i nestajanje ovog vodenog staništa.

Šoderica. Jezero Šoderica umjetno je nastalo eksploatacijom mineralnih sirovina (šljunka i pijeska). Ukupna površina jezera je 195ha, najveća duljina iznosi oko 2,2km, a širina oko 1km. Vodostaj jezera Šoderice s određenim zakašnjenjem reagira na vodostaj Drave. Jedan dio jezera, na sjeveroistoku, za niskih vodostaja potpuno presušuje. Eksploatacija se najprije vršila na sjevernom dijelu jezera, koje je danas duboko oko 8m. Najdublji je južni dio jezera čija je dubina i do 20m. Danas se za eksploataciju koristi južni i središnji dio jezera koji je plići (do 2m), i ovdje se nalaze betonara, industrijska željeznica, uprava, deponije šljunka i separacija, deponij za ispiranje vagona i cisterni i drugi prateći objekti.

Sjeverna obala Šoderice nasuta je šljunkom i uređena za kupaće, te je uz nju izgrađeno vikend naselje i turistički kompleks.

U središnjem dijelu Šoderice nalazi se nekoliko manjih otočića obraslih u prirodnu vegetaciju, a u sjeveroistočnom dijelu jedan je manji dio jezera u dužini od oko 300 m odvojen nasipom s istočne strane kojeg se nalazi vodena površina obrasla tršćakom i šumskom vegetacijom. Ovaj, površinom mali dio Šoderice sa stanovišta bioraznolikosti je najzanimljiviji, jer najveći dio ostatka jezera nije obrastao prirodnom vegetacijom,

odnosno koristi se u gospodarske ili turističke svrhe. Na ovom se području u manjoj mjeri razvija i flotantna slatkovodna vegetacija (vrste rodova *Nuphar*, *Potamogeton*, *Myriophyllum* i dr.). Na preostalim dijelovima obale Šoderice, koji se ne koriste za eksploataciju šljunka niti kao kupališno područje, sporadično se pojavljuju amfibijske zajednice niskih, najčešće jednogodišnjih biljaka razreda Isoeto Nanojuncetea.

Mrtvica Ješkovo. Širina mrtvice iznosi ukupno između 200 i 250 metara, uključujući širok pojas tršćaka i rogozišta koji se na pojedinim dijelovima proteže čitavom širinom mrtvice. S vanjske strane mrtvice sa svih se strana nalaze intenzivno obrađivane poljoprivredne površine, te mjestimični poljoprivredni objekti. Biološka produkcija u ekosustavu mrtvice vrlo je visoka, što dovodi do postupnog smanjenja dubine vode, koja trenutno u najdubljem dijelu iznosi oko 4m. Neki su dijelovi, primjerice na vrhovima "potkove" već potpuno zarasli u tršćake i rogozike, te nema slobodne vode. Na središnjem dijelu potkove, na mjestu gdje je nekad bila otvorena vodena površina, također je uznapredovala sukcesija te je u dužini od oko 300m neprekinuti pojas vegetacije bez otvorene vode. Ješkovo je okruženo pojasom šume vrbe i topole dok je obala obrasla u gusti pojas vegetacije kojeg čine zajednice tršćaka i visokih šaševa. Uz obale ove eutrofne mrtvice na samoj površini vode dobro se razvila flotantna makrofitska vegetacija u kojoj su najuočljivije karakteristične biljne zajednice lopoča *Nymphaea alba* i lokvanja *Nuphar lutea*, a osim njih može se uočiti i rijetka vrsta plavun *Nymphoides peltata*, kojeg se često mijenja s lokvanjem od kojeg se razlikuje manjim okruglim listovima i nazubljenim rubom žutih cvjetova. Bogatu flotantnu i submerznu vegetaciju čine i vodeni orah *Trapa natans*, krocanj *Myriophyllum spicatum*, kruta voščika *Ceratophyllum demersum*, žabogriz *Hydrocharis morsus-ranae*. Zabilježena je i višegodišnja zeljasta vodena biljka koja je do pola uronjena u vodu obični borak *Hippuris vulgaris*, koji se u Hrvatskoj javlja na rijetkim raspršenim lokalitetima, te se prema Crvenoj knjizi vaskularne flore Hrvatske (Nikolić i Topić) smatra ugroženom (EN), odnosno vrstom suočenom s vrlo visokim rizikom od izumiranja. Zanimljiv je literaturni nalaz četverolisne raznorotke *Marsilea quadrifolia*, ugrožene (EN) i strogo zaštićene vrste koja se nalazi i na Dodatku II Direktive o staništima. Ovaj nalaz datira još iz 1984. godine, no kasnije nije potvrđen, te je vrlo vjerojatno da je ova rijetka i ugrožena vrsta nestala s ovog područja. Osim vrijednih slatkovodnih staništa, uz mrtvicu Ješkovo mogu se naći i sprudovi i strme obale nekadašnjeg toka Drave, sa stanovišta biološke raznolikosti vrlo zanimljiva staništa koje predstavljaju gnjezdilišta za neke ugrožene i rijetke vrste ptica, a čijim nestajanjem dolazi do smanjivanja broja ili potpunog nestanka ptica vezanih za taj tip staništa (bregunice, čigre, kulici, vodomari, štekavci i dr.). Na sprudovima uz Ješkovo zabilježena su gnijezda kulika sljepčica *Chardarius dubius* i male čigre *Sterna albifrons*, te kolonija od 300 parova bregunica. Od svih istraživanih lokaliteta mrtvica Ješkovo predstavlja biološki najvrjednije područje.

Mrtvica Osredak. Rukavac se pruža u duljini od 2,5km, prosječne širine 10m i prosječne dubine 0,5m m pri čemu je sloj detritusa na pojedinim mjestima veći od

100cm. Ova stajaća ili sporo tekuća mrtvica se nalazi s vanjske strane obrambenog nasipa no još uvijek je spojena s rijekom Dravom u koju posebnim ispustom otječe višak vode. Ovaj polukružni dravski rukavac izrazito je eutrofnog karaktera. Slobodne vode gotovo i nema jer već je gotovo u potpunosti ispunjen raslinjem. Oko mrtvice možemo uočiti vrbe, topole i nešto johe, ali i nasade sjevernoameričke topole. Zbog vrlo bujne vegetacije pristup mrtvici je izrazito otežan. Obzirom na slabu protočnost vode razvila se gusta močvarna vegetacija koju čine zajednica tršćaka obične trske (as. *Phragmitetum australis*) koja predstavlja jedan od progresivnih stadija sukcesije prema šumi, pri čemu je najviše zastupljena obična trska *Phragmites australis*. Površinu pokriva zajednica vodene leće (As. *Lemnetum minoris*) koju najvećim dijelom sačinjava vodena leća *Lemna minor*. Velika produkcija biomase očituje se i u velikim količinama vodene kuge *Elodea canadensis* u pojedinim dijelovima mrtvaje.

Mrtvica Lepa Greda. Ovaj nekadašnji dravski rukavac smješten je uz samu hrvatsko mađarsku granicu. Polukružnog je oblika pri čemu je zapadni krak potkove u potpunosti zarastao dok se u istočnom dijelu još uvijek može uočiti slobodna vodena površina. Eutrofikacija je znatno uznapredovala pa se samo u jugoistočnom dijelu javlja slobodna voda. Uz obalu je razvijen pojas tršćaka, na koji se nastavlja širok pojas flotantne vegetacije, tako da je površina otvorene vode relativno mala. Flotantnu vegetaciju sačinjavaju vrste lopoč *Nymphaea alba*, lokvanj *Nuphar lutea*, plavun *Nymphoides peltata*, kruta voščika *Ceratophyllum demersum* i druge. Zbog debelog sloja detritusa dubina obalnog dijela ne prelazi 0,5 m. Uz obalu se uočava strogo zaštićena vrsta, žabogriz *Hydrocharis morsus-ranae* te gotovo ugroženi i zaštićeni vodeni orašac *Trapa natans*, zatim plivajuća nepačka *Salvinia natans* i strelica *Sagittaria sagittifolia*. Terenskim obilaskom potvrđeno je prisustvo dvije rizične vrste: patka njorka *Aythya nyroca* i čaplja danguba *Ardea purpurea*. Na mrtvici je utvrđena i bogata fauna vretenaca.

Mrtvica Bakovci. Ovaj stari dravski rukavac se cijelom duljinom pruža uz hrvatsko mađarsku granicu. Interesno područje sastoji se od dva nekadašnja rukavca Drave, od kojih je sjeverni u potpunosti presušio, odnosno zarastao u šumu, dok je južni, potkova-stog oblika s krajevima okrenutim prema toku Drave, još uvijek djelomično pod vodom. Ukupna duljina ove mrtvice je oko 1,6 km, ali je ona u svom središnjem dijelu, u duljini od oko 400 m, u potpunosti presušila. Krajnji jugoistočni dio rukavca također je u uznapredovalo fazi sukcesije te mrtvica ovdje više nema kontinuirani tok, već se sastoji od nekoliko manjih izoliranih zamočvarenih površina između kojih su gusti tršćaci i vlažne livade. Sa unutrašnje, sjeveroistočne strane mrtvice nalaze se šumske površine, dok je s jugozapadne uski pojas teško prohodne šikare i šume vrbe i topole s johom, s vanjske strane kojeg se nalaze intenzivno obrađivane oranice, uglavnom s nasadima kukuruza. Uz ove poljoprivredne površine uočeno je i širenje invazivnih vrsta kao što su velika zlatnica *Solidago gigantea*, ambrozija *Ambrosia artemisiifolia* i jednogodišnja krasolika *Erigeron annuus*. Dijelovi mrtvice u kojima se još uvijek nalazi voda u rubnom su dijelu obrasle u makrofitsku vegetaciju (tršćake i rogozike), dok je na površini vode gusto

razvijena flotantna vegetacija, što ukazuje na visok stupanj trofije ekosustava. Brojna je vegetacija lopoča *Nymphaea alba* i lokvanja *Nuphar*.

Prijedlog potrebnih mjera zaštite vodenih i vlažnih staništa preventivno zaštićenog regionalnog parka Mura-Drava

Zoniranjem područja unutar regionalnog parka u sklopu izrade Plana, 5 od obrađenih 6 lokaliteta interesnog područja potrebno izdvojiti kao zone aktivne zaštite, te predvidjeti upravljačke mjere koje će biti usmjerene ka održanju stabilnih ekoloških uvjeta, usporavanju sukcesije i/ili restauraciji ovih ekosustava, a time i očuvanja biljnih i životinjskih vrsta koje na njima pridolaze, uz istovremeno poticanje ljudskih aktivnosti koje nemaju negativan utjecaj na ove vrijednosti. Zoniranje zaštićenog područja je jedan od osnovnih koraka u planiranju korištenja i upravljanja prostorom čija bi provedba trebala osigurati očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenih područja. Postupkom zoniranja područje parka se dijeli prema ciljevima zaštite i potrebama korištenja prostora. Zoniranjem je omogućeno planiranje i definiranje postojećeg i budućeg korištenja vrijednosti zaštićenog područja u dijelovima gdje je ono u skladu s ciljevima očuvanja prirode. Zoniranje je obično izvedeno iz traženog stupnja zaštite u rasponu od stupnja gdje nije dozvoljen gotovo nikakav ljudski utjecaj pa do zone intenzivnog korištenja gdje prirodni prostor unutar zone može biti znatno promijenjen. Zoniranje se vrši u skladu sa stupnjem zaštite koji je određen prirodnim staništima i životnim zajednicama te dozvoljenim ljudskim aktivnostima u određenom području. Sve zone i podzone predviđene u sustavu zoniranja ne moraju biti zastupljene u svakom zaštićenom području.

Zona 1 – Zona stroge zaštite. Zona stroge zaštite obuhvaća područja velike prirodne vrijednosti čije je očuvanje od iznimne važnosti i koja ne zahtijevaju nikakve ili samo iznimne intervencije (vezane uz npr. invazivne alohtone vrste, intervencije u izvanrednim okolnostima i sl.). Ukoliko potrebe upravljanja područjem to zahtijevaju, ova se zona može podijeliti u dvije podzone – Zonu najstrože zaštite (1a) u kojoj nije dopušteno posjećivanje te Zonu vrlo stroge zaštite (1b) u kojoj se može dozvoliti ograničeno i kontrolirano posjećivanje. Aktivnosti koje se mogu izvoditi u zoni stroge zaštite (tj. obje njene podzone) su znanstvena istraživanja, praćenje stanja (monitoring) biološke i krajobrazne raznolikosti, nadzor te intervencije u izvanrednim okolnostima.

Zona 2 – Zona aktivne zaštite. Zona aktivne zaštite obuhvaća područja velike vrijednosti za očuvanje gdje se očekuje značajan angažman uprave parka u svrhu očuvanja, obnavljanja ili stvaranja vrijednosti očuvanja prirode. U ovu kategoriju trebala bi se uvrstiti sva područja koja bi bez aktivnog upravljanja promijenila svoje bitne karakteristike, bilo smanjenjem biološke raznolikosti i/ili smanjenjem raznolikosti krajobrazna. Tipičan primjer takvih površina su travnjaci koji bi bez aktivnih zahvata (košnja, ispaša itd.) zarasli u šume, lokve, rukavci rijeka.

Ukoliko potrebe upravljanja područjem to zahtijevaju, ova zona može se podijeliti u niz podzona ovisno o posebnoj vrijednosti lokaliteta ili specifičnim ciljevima upravljanja. Tipične podzone koje se javljaju u hrvatskim zaštićenim područjima su: podzona po-

dručja velike biološke vrijednosti (2a), podzona podzona trajnih nasada (2b), podzona travnjaka (2c) i sl. Osim u nacionalnim parkovima i strogim rezervatima, u ovoj zoni dozvoljene su sve aktivnosti koje ne narušavaju ciljeve zaštite područja, uključujući dozvoljene oblike korištenja prirodnih dobara poput određenih tipova poljoprivrede, lova i šumarstva.

Zona 3 – Zona korištenja. Zona korištenja obično obuhvaća područja niže vrijednosti za očuvanje i/ili područja gdje je tradicionalno prisutan određeni stupanj korištenja te se njima uglavnom upravlja u neke druge svrhe značajne za razvoj i funkcije zaštićenog područja. Ta je zona svojevrsan kompromis između korištenja i zaštite područja, a njezino korištenje mora biti u skladu s načelima održivog razvoja, bez da se naruši svrha i cilj zaštićenog područja. Zona korištenja može se podijeliti prema svrsi i namjeni na niz podzona. Ova zona obično obuhvaća područja (podzone) naselja (3a) i intenzivnog turističkog korištenja (3b).

Studije razvoja turizma

Da bi se unaprijedila kvaliteta razvoja održivog turizma, izrađena je studija “Prirodna resursna osnova i razvoj turizma” kao i “Akcijski plan za razvoj turizma na lokacijama Lepa Greda i Bakovci” u Regionalnom parku Mura-Drava na području Koprivničko-križevačke županije. Regionalni park Mura-Drava kao zaštićeno područje je kompleksan ekološki sistem velike bioraznolikosti. Stoga, razvoj turizma se mora planirati vrlo pažljivo. Dakle, glavni cilj ovih studija bio je da identificira i procjeni prirodne i antropogene resurse za razvoj turizma unutar parka. Područje koje čini deset općina oko Mure i Drave u Koprivničko-križevačkoj županiji nije u cijelosti homogeno, ali turizam može biti zajedničko područje interesa ovih općina. Iako su rijeke Mura i Drava kroz povijest bile prirodne prepreke, razvojem turizma kao nove funkcije u prostoru te rijeke mogu biti poveznice.

Ekološki kriteriji i održivi razvitak trebaju biti najvažniji faktori za planiranje turizma u parku. Analiza zaštite prirode, opće, demografske i prometne karakteristike, kao i kvaliteta i kvantiteta turističke ponude pokazali su sljedeće:

da je ovaj dio parka vrlo važan, jer uključuje dijelove Drave zajedno s njenom bližom okolicom u gotovo potpuno prirodnom stanju;

veliki dio površina prekriven je prirodnim šumama i zaštićenim područjima (zoološki rezervat Veliki Pažut i značajni krajobraz Čambina);

manjak velikih prirodnih atrakcija, koji je uzrok trenutno nerazvijenog turizma s izuzetkom (donekle) kupališnog (Šoderica), ribolovnog i lovačkog turizma;

trenutno se veći turistički značaj pridaje kulturnim atrakcijama, primarno zbog nasljeđa naivnog slikarstva.

Na području Regionalnog parka Mura - Drava u pripremi je ili je pokrenuta inicijativa za nekoliko novih projekata koji mogu pokrenuti daljnji turistički razvoj:

- **Eksploatacija geotermalne vode na lokaciji Kutnjak** – bušotine geotermalnih voda nalaze se na lokaciji Kutnjak u općini Legrad u neposrednoj blizini Regionalnog parka. Projekt Kutnjak uvršten je među 30 važnih projekata u Hrvatskoj. Navedenim projektom planira se izgradnja hotela s bazenima (400 ležaja). Izrađen je i Urbanistički plan uređenja za navedenu turističku zonu.
- **Eksploatacija geotermalne vode na lokaciji Dravska 1** – bušotine geotermalnih voda nalazi se u općini Ferdinandovac i potrebno je izvršiti dodatna istraživanja kako bi se utvrdila opravdanost za razvoj turizma
- **Eksploatacija geotermalne vode na lokaciji Repaš 32** – bušotine geotermalnih voda nalazi se u općini Molve i potrebno je izvršiti dodatna istraživanja kako bi se utvrdila opravdanost za razvoj turizma.
- **Uređenje kulturne staze Zrinski** – Od Legerada prema Međimurskoj županiji planira se otvaranje staze Zrinski – kako bi se tematski uređenom stazom ukazalo na povijesnu važnost obitelji Zrinski.
- **Biciklistička staza** – kroz područje Regionalnog parka planira se nova biciklistička staza (postojeća “Drava route”) od Lonjskog polja do Balatona (smjer jug – sjever). Izrada dokumentacije je u tijeku.
- **Uređenje Muzeja Drave** – u sklopu stare zgrade u centru Gole trebao bi se urediti prostor jedinstvenog muzeja Drave u kojem bi se prezentirala važnost Drave za predmetno područje. Dokumentacija je izrađena.
- **Uređenje / izgradnja 3 centra za posjetitelje:** Legrad, Gola, Ferdinandovac
- **Uređenje lokacija za promatranje ptica (bird watching)**
- **Uređenje Jurskog parka** – u općini Molve postoji inicijativa za osnivanje i uređenje Jurskog parka, obzirom da je prilikom eksploatacije šljunka nađeno više paleontoloških nalaza.
- **Uređenje plaže Aqacity na Dravi** – prijedlog navedenog projekta, za uređenje dijela rijeke Drave kod Velikog Pažuta, nalazi se samo u prostornim planovima općine Legrad, ali svakako da kao potencijalna ideja za uređenje sportsko-rekreacijskih površina zaslužuje detaljniju razradu. Predmetna lokacija nalazi se uz mađarsku granicu.
- **Uređenje kuće Hegedušić** – u općini Hlebine u tijeku je rekonstrukcija kuće Hegedušić. Planirano otvaranje predviđa se u drugoj polovici 2011. godine. Uređenjem kuće želi se odati priznanje poznatom socijalno angažiranom hrvatskom slikaru.
- **Uređenje mlinске staze** – na području općine Molve planira se izgradnja mlina na rijeci Dravi te uređenje Mlinске staze. Za navedeni projekt izrađeni su projekti te je potrebno pristupiti realizaciji.
- **Uređenje “divljih džepova” odnosno “Prekodravske oaze” u Prekodravlju** – za posjetitelje željnih avanture u Prekodravlju na području općine Ferdinandovac i Podravske Sesvete (Husinje i Rusinovac) na prostorima omeđenim starim rukavcima

Drave nalaze se izolirani zapušteni “divlji” prostori koji se mogu koristiti za potrebe adrenalinskog turizma. Za navedene projekte nije izrađena dokumentacija.

- **Uređenje etnografskih zbirki** – na području Regionalnog parka postoji nekoliko etnografskih zbirki i zavičajnih muzeja koje je potrebno objediniti kao jedinstveni turistički proizvod.
- **Izgradnja mosta u općini Podravske Sesvete** – izgradnja bilo koje vrste infrastrukture svakako je važna za razvoj turizma na predmetnom području
- **Izgradnja pješačkog mosta u općini Legrad** - izgradnja bilo koje vrste infrastrukture svakako je važna za razvoj turizma na predmetnom području.
- **Uređenje pograničnog prijelaza Ferdinandovac – Vizvar** (mogućnost financiranja iz IPA projekta) i organiziranje popratnih manifestacija.
- **Uređenje staze planiranih naselja** – je nova ideja koju je tek potrebno razmotriti, ali svakako da bi mogla doprinijeti turističkoj atraktivnosti. Na području Regionalnog parka kao i u kontaktnoj zoni poznato je više primjera planski reguliranih naselja. Prijedlog staze: Novigrad Podravski, Virje, Đurđevac, Ferdinandovac, Stari Brod – Mađarska naselja (Vizvar, Belevár).
- **Osmišljavanje i uređenje Putevima stare Drave** – sama rijeka Drava kao i svi njeni rukavci te mrtvice su nedovoljno turistički poznati sa Hrvatske i sa Mađarske strane te je potrebno osmisliti stazu Putevima stare Drave. Navedeni projekt može sadržavati turističke ture osmišljene vožnjom po Dravi (brod, kajak, kanu, čamac) i pješačke ture.

Za istaknuti je da većina ovih predloženih projekata osmišljavanih novih turističkih atrakcija povezuju prostor Hrvatske i Mađarske, što samo dokazuje da rijeka ne mora biti prepreka već poveznica prostora.

Akcijski plan definira kombinaciju ključnih akcija s ciljem da se postignu organizacijske pretpostavke i definira okvir za razvoj turizma na specifičnim lokacijama. Polazeći od prednosti i nedostataka za razvoj turizma u Regionalnom parku Mura-Drava kao i postavljene vizije turizma za Regionalni park te definiranog portfelja turističkih proizvoda, ovaj akcijski plan ima za cilj definirati splet ključnih aktivnosti kojima bi se ostvarile organizacijske pretpostavke te odredio okvir za razvoj turizma na području lokacija Lepa Greda i Bakovci, koje se nalaze na području općina Ferdinandovac i Novo Virje. Poučno-turistička staza trebala bi sadržavati različite elemente u cilju privlačenja što različitijih segmenata posjetitelja - dakle ne samo elemente vezane uz zaštitu prirode i biljni i životinjski svijet, nego i kulturu, povijest, industrijsku baštinu (bušotine INA-e) i sl. Predlaže se organizacija kružnog obilaska u cilju omogućavanja povratka na mjesto parkiranja vozila, za što je potrebna dozvola Republike Mađarske za prelazak preko dijela njenog teritorija na desnoj obali Drave. Ukupna duljina staze trebala bi iznositi cca 10 kilometara, čime bi se mogao obići cijeli prostor za manje od dva sata uz kraća zaustavljanja.